

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1511-20

meddelad i Stockholm den 15 mars 2021

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Skåne län
291 86 Kristianstad

MOTPART

Pontus Persson

Ombud: Jurist Johan Håkansson
Ludvig & Co
Box 1632
701 16 Örebro

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 6 mars 2020 i mål nr 3419-19

SAKEN

Föreläggande enligt djurskyddslagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 233324

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

BAKGRUND

1. Det grundläggande syftet med djurskyddslagstiftningen är att förebygga och förhindra lidande och sjukdom hos djur. Ett sådant skydd för djuren säkerställs genom de konkreta bestämmelser om djurhållning som finns i lagstiftningen och i föreskrifter som meddelas med stöd av den. Länsstyrelserna utövar offentlig kontroll över efterlevnaden av lagstiftningen (tillsyn). Kontrollerna sker både som planerade kontroller, främst avseende lantbrukets djur, och efter anmälan om att djur sköts felaktigt eller far illa.
2. Om en länsstyrelse vid kontroll upptäcker brister i djurhållningen är det många gånger tillräckligt att detta påpekas och att djurhållaren får anvisningar om vad som behöver ändras eller åtgärdas. Anses ett sådant påpekande inte tillräckligt kan myndigheten ingripa på olika sätt för att komma till rätta med brister eller för att skydda djur, bl.a. genom att besluta om föreläggande att vidta rättelse, om omhändertagande av djur eller om rättelse på den enskildes bekostnad. I allvarigare fall kan straffrättsliga sanktioner aktualiseras.
3. Länsstyrelserna förfogar alltså över möjligheten att besluta om föreläggande. I ett sådant kan djurhållaren åläggas att vidta vissa åtgärder, exempelvis att se till att djuren har tillgång till friskt vatten, eller förbjudas att göra något, t.ex. att hålla djur i ett utrymme som inte bedöms uppfylla de krav som gäller. Sådana förelägganden får, men behöver inte, förenas med vite.
4. En länsstyrelse ska också i vissa särskilt angivna fall och under vissa förutsättningar besluta en särskild form av föreläggande som innebär ett förbud att ha hand om djur, s.k. djurförbud. Ett djurförbud ska meddelas om djurhållaren bl.a. har varit föremål för upprepade beslut om förelägganden som myndigheten har meddelat enligt vad som beskrivs i punkt 3, under förutsättning att ett djurförbud

är befogat från djurskyddssynpunkt.

5. Pontus Persson har en gård där han håller omkring 1 500 nötkreatur. Vid en oanmäld kontroll av hans djurhållning i maj 2017 uppmärksammade Länsstyrelsen i Skåne län att det i vissa utrymmen hölls för många kalvar i förhållande till utrymmets storlek.
6. Pontus Persson uppgav att han skulle åtgärda detta och kom i juni 2017 in med en skrivelse till länsstyrelsen i vilken han angav att de påtalade bristerna gällande kalvarna var åtgärdade genom omflyttning.
7. Därefter, i juli 2017, beslutade länsstyrelsen att förelägga Pontus Persson att snarast, dock senast inom en vecka från den dag han fått del av beslutet, se till att de kalvar som han håller har tillräckligt med utrymme i enlighet med vissa angivna måttbestämmelser. Som skäl för beslutet angavs att länsstyrelsen såg positivt på att Pontus Persson vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Mot bakgrund av att det även vid kontroller 2011 och 2013 noterats brister avseende kalvarnas utrymmen var det emellertid motiverat och angeläget från djurskyddssynpunkt att besluta om ett föreläggande för att säkerställa att en god djurskötsel och djuromsorg uppnås enligt gällande lagstiftning. Då beslutet ansågs vara av väsentlig betydelse ur djurskyddssynpunkt skulle det gälla även om det överklagades.
8. Pontus Persson överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Malmö, som avslog överklagandet.
9. Sedan Pontus Persson överklagat förvaltningsrättens dom biföll Kamrarrätten i Göteborg hans talan och upphävde länsstyrelsens beslut med motiveringen att det inte var ändamålsenligt att förelägga Pontus Persson att åtgärda de aktuella bristerna eftersom det eftersträlvade resultatet redan hade uppnåtts vid tidpunkten

för beslutet. Inte heller det förhållandet att det vid två tillfällen tidigare hade uppmärksammats liknande brister i djurhållningen motiverade ett sådant ingripande.

YRKANDEN M.M.

10. *Länsstyrelsen i Skåne län* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens dom och anför följande. Det är vanligt att djurhållare efter att länsstyrelsen har påpekat olika brister tillfälligt åtgärdar dessa, för att strax därefter återigen bryta mot de aktuella reglerna. För att kunna säkerställa att djurskyddslagstiftningen varaktigt efterlevs måste myndigheten kunna förelägga djurhållare som vid upprepade tillfällen har brutit mot en viss regel, även om bristen vid tidpunkten för föreläggandet tillfälligt är åtgärdad.
11. *Pontus Persson* anser att överklagandet ska avslås och anför följande. Ett föreläggande syftar till att en djurhållare ska rätta till brister i djurhållningen och kan inte användas för att se till att en djurhållare som redan uppfyller kraven i lagstiftningen ska fortsätta att göra det.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

12. Frågan i målet är om det finns förutsättningar för att meddela ett föreläggande enligt djurskyddslagen när de brister som föreläggandet avser är åtgärdade vid tidpunkten för beslutet.

Rättslig reglering m.m.

13. Djurskyddslagen (2018:1192) är tillämplig i målet. Enligt 8 kap. 9 § får utöver

vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar en kontrollmyndighet besluta de förelägganden som behövs för efterlevnaden av lagen, föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

14. En djurhållare är skyldig att följa djurskyddslagstiftningen med tillhörande föreskrifter, liksom de beslut som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. Om en djurhållare inte gör det får länsstyrelsen enligt 8 kap. 9 § djurskyddslagen meddela de förelägganden som behövs för att regelverket ska efterlevas.
15. Syftet med ett sådant beslut är alltså att nå rättelse i ett visst avseende. Föreläggandet ska därför vara handlingsdirigerande, dvs. det ska förmå djurhållaren att vidta eller avstå från en viss åtgärd (jfr HFD 2017 ref. 21). Annorlunda uttryckt är det en förutsättning för att ett föreläggande ska få meddelas att det finns ett behov av ett sådant för att den aktuella djurhållningen ska uppfylla de krav som ställs upp i regleringen.
16. Om djurhållaren vid tidpunkten för beslutet redan har åtgärdat de aktuella bristerna och djurhållningen således uppfyller kraven i lagstiftningen behövs inte ett beslut om föreläggande för att nå rättelse i det aktuella avseendet. Länsstyrelsen får då inte meddela ett sådant beslut.
17. Länsstyrelsen har beslutat att förelägga Pontus Persson att se till att de kalvar som han håller har tillräckligt med utrymme i enlighet med vissa måttangivelser. De brister som föreläggandet avsåg var vid tidpunkten för beslutet redan åtgärdade. Länsstyrelsen saknade därmed rätt att meddela beslutet.

18. Överklagandet ska därför avslås.

_____	_____
_____	_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Anita Saldén Enérus, Ulrik von Essen, Helena Rosén Andersson och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Sabina Kronholm.